

ความสัมพันธ์ของลักษณะที่พักอาศัย ลักษณะที่ทำงานและการตัดสินใจเลือกรูปแบบการเดินทาง Relationships between Residential/Workplace Locations and Travel Mode Decision

ชัยพัฒน์ เจียมกิตติกานนท์¹, ธนัท รุ่งวานิชสุชานนท์² และ เกษม ชูจารุกุล³

^{1,2,3} ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

E-mail: ¹ chaipat.best@gmail.com, ² thanat1200@hotmail.com, ³ kasem.choo@chula.ac.th

บทคัดย่อ

การเดินทางจากที่พักอาศัยไปยังสถานที่ทำงานนับเป็นรูปแบบของการเดินทางที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อสภาพความหนาแน่นของการจราจรในเขตเมือง ซึ่งถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีระบบขนส่งมวลชนที่หลากหลายที่สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ก็ยังมีผู้เดินทางมากที่เลือกใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง งานวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะที่พักอาศัยและลักษณะของที่ทำงานต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการเดินทาง กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยฉบับนี้ประกอบไปด้วยสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มของนิสิตชั้นปี 4 ที่กำลังจะจบการศึกษาในปีหน้า และกลุ่มนิสิตที่จบการศึกษามาแล้วไม่เกิน 2 ปี ผู้วิจัยอาศัยแบบสอบถามในการสำรวจข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบไคสแควร์ (Chi-Square) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ในการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะที่พักอาศัย สถานที่ทำงาน และการเลือกรูปแบบการเดินทาง ของกลุ่มนิสิตเก่าที่จบการศึกษาและทำงานแล้ว รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบแนวโน้มการเลือกตัวแปรทั้งสามของกลุ่มนิสิตที่กำลังจะจบการศึกษา ผลจากการศึกษาจะช่วยให้ทราบถึงแนวโน้มการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงาน รวมทั้งแนวทางการปรับปรุงระบบการขนส่ง โดยเฉพาะระบบขนส่งสาธารณะให้เพียงพอต่อความต้องการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: ลักษณะที่พักอาศัย, ลักษณะที่ทำงาน, การตัดสินใจเลือกรูปแบบการเดินทาง

Abstract

Commuting trips significantly affect traffic density in urban area. Although several public transport modes are available, there are still many travelers who prefer to use private cars. This research aims to investigate relationships between residential/workplace location and travel mode decision. Two study groups are considered in the present study, senior students who will graduate in the next year and graduated students within 2 years. Survey questionnaire is used and data are analyzed using Chi-square statistics and analysis of variance. For the graduated group, relationships among residential location, workplace location and travel mode decision are studied. In parallel, intentions for those variables

are sought from senior students for comparative purposes. Study results are expected to reveal mode choice decision and potential transport system improvement, especially public transport, in order to meet future demand.

Keywords: Residential Location, Workplace Location, Travel Mode Decision

1. บทนำ

จากปัญหาการจราจรติดขัดที่เกิดขึ้นภายในกรุงเทพมหานครในปัจจุบันมีผลมาจากกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของเขตเศรษฐกิจย่านธุรกิจการค้า ดังนั้นจึงมีการเดินทางเกิดขึ้นมากมายโดยเมื่อพิจารณาแล้วการเดินทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเดินทางไปทำงานนั้นมีความถี่ที่สุดจึงกล่าวได้ว่าการเดินทางเพื่อไปทำงานนั้นเป็นสาเหตุหลักของการทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดเกิดขึ้น โดยการเดินทางไปทำงานดังกล่าวผู้เดินทางสามารถเลือกรูปแบบการเดินทางได้หลากหลายซึ่งหมายความว่าถ้ากลุ่มคนที่เดินทางไปทำงานนั้นหันมาใช้ระบบขนส่งมวลชนมากขึ้นย่อมเป็นผลดีที่จะสามารถลดปริมาณการจราจรภายในเขตกรุงเทพและปริมณฑลได้ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้ที่เดินทางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อไปทำงานว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการเดินทางจากที่พักอาศัยไปยังที่ทำงาน

บทความนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกรูปแบบการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างที่เดินทางไปทำงานโดยมุ่งเน้นปัจจัยของรูปแบบลักษณะที่ตั้งของที่พักอาศัยและสถานที่ทำงานว่ามีผลอย่างไรต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการเดินทาง ซึ่งผลที่ได้จะทำให้ทราบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเดินทาง และสามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาของระบบขนส่งมวลชนให้คนเลือกใช้มากขึ้น

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การเกิดการเดินทางโดยทั่วไป แบ่งเป็นการเกิดการเดินทางที่เกี่ยวกับที่พักอาศัย และการเกิดการเดินทางที่ไม่สัมพันธ์กับที่พักอาศัย ซึ่งเป้าหมายการเดินทางที่เกิดขึ้นส่วนมากจะเป็นการเดินทางเพื่อไปทำงาน ซึ่งการเดินทางไปทำงานนั้นก็จะมีรูปแบบที่หลากหลาย และมีปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางต่างๆ มาเกี่ยวข้องอีกมากมาย ซึ่งปัจจัยเบื้องต้นคือ ลักษณะที่พักอาศัยและสถานที่ทำงาน รวมถึงเป็นเจ้าของรถยนต์ส่วนบุคคล ซึ่งการเลือกใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในการไปทำงาน มีปัจจัยต่างๆ มากมาย